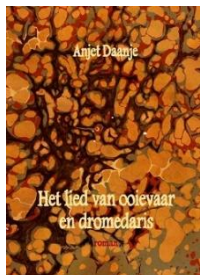

Het lied van ooievaar en dromedaris

Anjet Daanje

Uitgeverij Passage

656 pagina's / € 17,50

Over het boek

Het lied van ooievaar en dromedaris vertelt onder meer het verhaal van de zussen Eliza May en Millicent Drayden. Deze domineesdochteren leven halverwege de negentiende eeuw in het Engelse dorp Bridge Fowling. Onder een genderneutraal pseudoniem schrijven ze allebei één roman, die na hun dood echte klassiekers worden. We herkennen in hen de gezusters Emily Jane en Charlotte Brontë, schrijfsters van *Wuthering Heights* en *Jane Eyre*, en ook zus Anne komt nog om de hoek kijken. Het boek is dan ook opgedragen aan de Brontë-zussen.

Het verhaal wordt verteld aan de hand van elf verschillende personages, met elk hun eigen geschiedenis, en elk hun eigen leven en sterven. We beginnen in 1847, Eliza May is dan al overleden, en bij ieder verhaal schuiven we een stuk in de tijd op, tot het laatste verhaal, dat in onze tijd in Groningen eindigt. Via de elf personages en hun levens geeft Daanje niet alleen een beeld van de gezusters Brontë/Drayden, maar ook van de andere personages, van hun tijd, en daarmee van de vergankelijkheid van het leven.

Over de auteur

Anjet Daanje (Wijster, 1965, pseudoniem van Anjet den Boer) is schrijfster en scenariste. Ze studeerde wiskunde en schreef vóór *Het lied van ooievaar en dromedaris* al negen romans. Met de achtste, *De herinnerde soldaat*, een origineel boek over de naweeën van de Eerste Wereldoorlog, brak ze in 2019 door.

Het lied van ooievaar en dromedaris won de Boekenbon Literatuurprijs 2022 (voorheen de AKO-Literatuurprijs) en de Libris Literatuurprijs 2023. Tegelijk met dit boek bracht Daanje de dichtbundel *Dijende gronden* uit, met eigen gedichten en vertaalde gedichten van Emily Brontë.

[De bijzondere website van Anjet Daanje](#) (zie onder Achtergronden).

Discussietips

1. Het is lastig om een samenvatting van de inhoud van dit boek te geven, er gebeurt zoveel, het bestrijkt zoveel eeuwen, er zijn zoveel personages en verhalen. Anjet Daanje zelf erkende in een interview in *de Volkskrant* dat het niet meevalt om uit te leggen waar het boek over gaat. Hoe zou jij aan anderen uitleggen waar dit boek over gaat, en hoe zou jij het samenvatten? En wat vind je ervan dat het 'verhaal' lastig door te vertellen is?
2. Anjet Daanje heeft een schrijfstijl met eigenzinnige vergelijkingen, die door sommige critici 'barok' wordt genoemd. Een voorbeeld: 'Haar lichaam is lauw, als thee die te lang in een kopje op dorst heeft staan wachten, en ze is broodmager. God had zo'n honger dat hij niet kon wachten tot ze was gestorven.' Wat vind je van haar schrijfstijl, spreekt het je aan? Heb je voorbeelden van zinnen/beschrijvingen die je echt opvielen? En kun je merken aan haar stijl dat ze naast romans ook filmscenario's schrijft?
3. In elk verhaal komen zussen voor, de zussenband. Terugkerend zijn de zusjes Millicent en Eliza May. Hoe zie je deze zussenrelatie: waarin lijken ze op elkaar, waarin niet, waarin onderscheidt hun werk zich? Wat vind je van de manier waarop deze band wordt beschreven?
4. Het is een omvangrijk boek, wat betreft het aantal pagina's, maar ook qua thema's, verhalen, personages. Is zo'n weelderig boek teveel van het goede, had de schrijfster misschien alle losse verhalen los uit moeten brengen, of geeft het juist een meerwaarde? In hoeverre vind je het een moeilijk boek?
5. Agnes Chambers, de fictieve onderzoekster/biografe geeft de lezer mee hoe ze vordert met de biografie en op welke moeilijkheden ze stuit. Ze heeft het regelmatig over het boekje vol onleesbare krabbels en codes (bijvoorbeeld in het deel over Emery Niles). Uit de verhalen wordt wel duidelijk dat ze niet altijd een betrouwbare biografe is. Hoe denk jij over haar en haar werk? Hoe objectief kun je zijn als biografe? En is aan het eind van de roman duidelijk waar het boekje voor staat?
6. Hoofdstuk 7 gaat over de tweelingzusjes Selena en Penelope. We zijn inmiddels in de tweede helft van de negentiende eeuw beland, in een omgeving waarin seances, klopgeesten en mediums een goede bron van inkomsten kunnen zijn. In de recensies wordt dit hoofdstuk één van de meest indringende genoemd. Wat vind jij ervan? Maakte dit hoofdstuk extra indruk? Zo ja, waarom? Is er een ander levensverhaal dat je meer boeide?
7. In elk hoofdstuk worden mensen geboren, leven en gaan dood. Ondertussen lopen we door de eeuwen heen. Zijn er in de tijd grote verschillen in de manier waarop mensen met leven en dood, met vreugde om nieuw leven en verdriet om afscheid, omgaan? En welk verhaal spreekt je in dit licht het meeste aan?
8. Dit boek is geënt op het leven en werk van de Brontë-zusters. Vind je dat dit boek ook interessant is voor degenen die bijvoorbeeld *Wuthering Heights* niet kennen? Met andere woorden: moet je veel weten van de Brontës om dit boek naar waarde te kunnen schatten, of staat het op zichzelf? Zet dit boek je aan om de boeken van de Brontë-zussen te gaan (her)lezen?
9. Anjet Daanje heeft in de roman een aantal vertalingen toegevoegd van gedichten van Emily Brontë; de originele fragmenten staan achterin het boek. Ze heeft ook een dichtbundel uitgebracht, *Dijende gronden*, met vertalingen van gedichten van Emily Brontë en met eigen gedichten. In hoeverre voegen de gedichten in de roman iets toe aan de verhalen? Zet het jou aan om ook de dichtbundel te gaan lezen?

10. De dromedaris uit de titel komt pas laat in het boek voor (vanaf pagina 417) en de ooievaar komt alleen in hoofdstuk 10 voor, in het verhaal waarin Emery Jane voor zich weet te winnen. Wat is naar jouw idee de betekenis van de titel?

Achtergronden

Video

1. YouTube: [Vlogboek van Jörgen Apperloo](#), de Lezer des Vaderlands in 2022, over *Het lied van ooievaar en dromedaris* (circa 8 minuten).
2. YouTube: Interview met Anjet Daanje op een begraafplaats in Groningen uit [Brommer op zee](#), het voormalige boekenprogramma van de VPRO (circa 11 minuten) op het kanaal van Moomba! Media B.V.
3. YouTube: Interview met Anjet Daanje bij uitgeverij Passage, op het kanaal van [Sander Blom Films](#) (circa 44 minuten).

Audio

1. Aflevering van de podcast [BoekenFM](#) over *Het lied van ooievaar en dromedaris* (circa 55 minuten).
2. Interview met Anjet Daanje in het VPRO-programma [Nooit meer slapen](#) (10 mei 2023).

Overige bronnen

1. [De website van Anjet Daanje](#), opgezet als een boek, biedt vanaf pagina 195 talrijke afbeeldingen, links naar internetbronnen, een fragment uit de roman en een pdf-bestand met een lijst van boeken die Daanje las voor het schrijven van de roman. Het tabblad 'Recensies' op de site biedt ook talrijke besprekingen van de roman.
2. Er zijn heel veel websites over de Brontës. Die worden ontsloten door [The Brontës.net](#) dat een enorme verzameling van weblinks bevat.
3. Juryrapport van de [Libris Literatuur Prijs 2023](#), gewonnen door Anjet Daanje.
4. Lezersrecensies op [Hebban](#).
5. Lees het begin van de roman op de site van [boekhandel Athenaeum](#).
6. Uitvoerige bespreking van de roman door Barber van de Pol op de website [De Lage Landen](#).
7. Interview met Anjet Daanje over de roman op de website van de [VPRO-gids](#).

Samenstelling: Inge Drewes en Frank Hockx